

СТАНОВИЩЕ

По конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
в направление 2.1. Филология (Български език – фонетика и фонология),
обявен от Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград,
ДВ, бр. 31/ 05. 08. 2016 г.
От: проф. д-р Лилия Илиева

Единствен кандидат по конкурса е **гл.ас. д-р Гергана Падарева-Илиева**.

1. Кандидатката отговаря на изискванията, описани в чл. 24 на Закона за развитие на академичния състав, както следва: 1. Придобила е образователната и научна степен „доктор“, като през 2006 г. е защитила докторска дисертация по обща и експериментална фонетика. Заемала е академичните длъжности „асистент“ и „главен асистент“ последователно след 2007 г., т.е. за срок, по-дълъг от две години, каквото е изискването на закона. 3. Представила е публикуван хабилитационен труд *„Интонацията и принципът за езиковата икономия“*, Благоевград, Академично издателство „Неофит Рилски“, 2013, 216 стр. Трудът не повтаря труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.. 4. Осигурена е съответната преподавателска натовареност, съобразно правилника на ЮЗУ „Неофит Рилски“. 5. Кандидатката е представила трудове след защита на докторска дисертация, както и авторска справка за научните приноси на трудовете и цитиранията, също - и две учебни пособия. Всички приложени публикации са само от **специализирани научни издания** и са представени в библиотеки, като са отразени и библиографски. В това отношение (и не само) Г. Падарева се представя като почтен и сериозен учен.

2. Представеният основен труд под заглавие *„Интонацията и принципът за езиковата икономия“* е едно от малкото изследвания не само у нас, посветено на интонацията, което се базира върху лингвистична концепция и се опира върху материал от спектрографски изследвания, проедени от авторката. Съчетанието на тези две характеристики на научно изследване е доста рядка.

Г. Падарева ни въвежда в своя труд с преглед на българските изследвания в областта на интонацията, които, както отбелязва тя, започват още с Ал. Теодоров-Балан. В прегледа на схващанията е взела предвид и изследванията на български учени, които работят в чужбина, и това е едно голямо достойнство в представянето на

изследванията. Специално внимание е отделено на спорните въпроси, свързани с интонацията.

Втората глава е посветена на принципа на езиковата икономия, разработван от А. Мартине. Тук ще си припомним, че акад. Вл. Георгиев високо ценеше трудовете на А. Мартине и смяташе за несправедливо, че на един от международните конгреси по лингвистика докладът на Мартине за принципа на икономията не е бил пленарен доклад, а е бил разпределен в една от секциите. Идеята на Г. Падарева-Илиева е, че интонацията е едно от средствата, чрез които се реализира принципът на езиковата икономия.

Авторката ни запознава с два експеримента, които е провела по разпознаването на интонационни контури. Данните са обработени и чрез програма за спектрален анализ, а спектрограмите са представени в труда. Тук ще отбележа, че в диалекта на Благоевград все още се пази специфична интонация на въпросителни изречения, която може да се чуе и от филологически образовани носители на езика. Това малко усложнява картината с отношението към резултатите, тъй като участниците в експеримента са вероятно преобладаващо именно от този регион. Независимо от този факт, резултатите от проведените експерименти са информативни и могат да се използват и от други изследователи.

Много положителни страни на труда са както отличната библиографска осведоменост, така и използването на компютърна програма за спектрален анализ. Преди три десетилетия спектралният анализ се извършваше със скъпата техника на сонаграфа, с който разполагаха много малко лаборатории у нас, едната от които беше на Софийския университет, със сонаграф, получен още тогава като дарение от американска фондация. На този сонаграф работеше покойната д-р А. Мишева, която и започна сериозните инструментални изследвания върху интонацията у нас. Сега изследванията са много по-достъпни и д-р Падарева-Илиева е имала шанса и квалификацията да се възползва от тези обстоятелства.

Д-р Г. Падарева Илиева е представила и други свои трудове, от които се вижда, че нейните изследвания имат и приложение в областта на логопедията. Нейна е концепцията, че нарушенията в плавността на речта се дължат в проблеми с формантните преходи, по-специално - в областта на втората форманта на гласните, като

за разработването на този свой труд авторката е работила и със специалисти в конкретната приложна област.

Д-р Падарева е приложила и две книги с учебна насоченост, едната - учебник по български език за чужденци (в съавторство с д-р Б. Годорова). Това учебно пособие е съобразено с учебния план и с учебните програми за обучение на чуждестранни студенти в ЮЗУ, което има своята специфика, като се има предвид характеристиката на групата чуждестранни студенти - преобладават студенти от Гърция, повечето с вече изличен български произход, както и студенти от българската диаспора. Това са факти, които са взети предвид в разработването на материалите, които, за жалост, представят текстовете без ударение и това е слабост, която при следващите издания трябва да се отстрани.

Забележки.

Към представените трудове може а се отправят някои дубни забележки, преди всичко - от терминологичен характер. Авторката използва термина „лингвистичен“ не в неговото българско значение (който се отнася към науката лингвистика`), а и в значения, които има английската дума linguistic `езиков`. На български обаче тук се използват две отделни думи: 1. лингвистичен, 2. езиков. Езикът на авторката на места не е лишен от русизми и книжни стари изрази като „откъдето е видно“, които в съвременния научен стил се избягват.

Бих препоръчала също така на авторката и в учебните си материали да проявява своята голяма прецизност в излагане на библиографията, защото там това е особено необходимо. Точно студентите трябва да научат, че цялостно описание на българската система на гласните и съгласните на артикулационно равнище е представена в известния на авторката труд по българска фонетика на Ст. Стойков, който се е базирал и на проведени изследвания. Останалите автори най-често предават неговата информация от втора-трета ръка, което не е полезно за сериозно обучение. По същия начин трябва да има насочване към изследванията на д-р Д. Тилков, който още навремето успя във френски лаборатории да изследва спектрографски българските гласни и съгласни и неговите изследвания са вече класика в акустическия анализ на българската реч, а чрез нея - и на българския език .

Заклучение.

Оценявам представаната за конкурса научна продукция като сериозно доказателство за творчески капацитет, а също и като много успешен етап в научното развитие на д-р Гургана Падарева-Илиева. Без колебание препоръчвам на почитаемото научно жури да ѝ присъди научното звание „ДОЦЕНТ“. Ще дам своя глас „ЗА“ за присъждането на научната степен.

25 октомври 2016,

БЛАГОЕВГРАД

ПОДПИС:

(Проф. д-р Лилия Илиева)